

لە دوو ساتەکاندا، کوردەکان لە بەرەکانی ئیشەو دەکشینەو، شکستەکانی رابردویان دیتەو بە و بە هیوان ئەمجارە جیاواز بێت.

Author: Ali Sindi

نوسینی عەلی سندی لە ئیرام

ئەطەر دەرئەوێت لە سفر نەخشە بعمدۆزەو، سەلاحەدین ئەو ناوێی کە حکومەتی عێراقی بەکاریدەهێنێت. کەمتر لە 30 کادێری دوامۆلەتەکی سەرۆک بۆش ماو.

ئەمشەو باوەکی بەهێز هەبە. کوردەکان لەو بروایەدان کە باشتەری ئارێژتارییە لە بەرامبەر ضەکی کیمیاوی و بایلووجی، بە تاییەتی ئەطەر بە بارانەوێت بێت. تۆ بێی کوردەکان ئەمجارە بەخت یاوەریان بێت؟ بە هیوام وایێت. لە بەرئەوێ دەمامک و طاکسینمان نیە

هەموو سالیگ لە 21 ی ئازاردا کوردەکان ئاھەنطی نەورۆز دەطێرن، کە سەرەتای سالی کوردیە. کوردەوێ ئاظر طرنطرن شتە کە لە نەورۆزدا بیکەت.

ئەفسانەییەکی کوردی هەبە دەلێت هەزاران سال لەمەوبەر ئاشایەکی زۆردار کە ناوی زوحاکە لەطەل شەبتاندا ریدەکەوێت بۆ ئەوێ فەرمانەرەواییەکی بەردەوام بێت. بۆ ئەوێ هێزی تیا بێنێتەو، شەبتان بە ئاشای ووت کە هەموو رۆژێک خۆبێت دوو لاو بخواتەو. رۆژێکیان خەلک بریاران دا کە ئەو شتە راطرن کە بەسەر منالەکاناندا دێت. ئەوان بە ئیشەرەوێ ئاسنطەرێکی ناوێتە راتێرن کە ناوی کاوێ بوو، کە زوحاکێ کوشت و خەلکەکی ئازادکرد. ئێمە کورد لە نەورۆزدا یادێ ئەو سەرکەوتنی باشە دەکەبنەو بە سفر خراشدا.

من نامەوێت بریار بەدەم کە ضی بەشیکێ ئەم ضیروکە راستیە و ض بەشیکێ خەیاڵە، بەلام بێطومان دەزانم کە ئەمرو زوحاکێک لە بەغداد هەبە. لە وتارەکی شەوێ دووشەممەدا سەرۆک بۆش ووتی کە رۆژی ئازادکردنی عێراقیەکان زۆر نزیک بۆتەو. من عێراقیەکم و بە هیوام ئەو رۆژە زوو بێت.

لێرە کوردستانی عێراق ئارامە. هەرزەندە زۆر لە کوردەکان ئەو شارانەیان سۆلکردووە کە لە نزیک هێلەکانی ئیشەوێ لەطەل هێزەکانی سەدامدا -نیوێ خێزانەکانی ئەم شارۆچکە بەرێشتون - بەلام بە طلشێی طەشبین. ئیشیینیکردنەکان و هەوالەکانیش دەلێن شەرەکە کورت دەبێت. ئانزە سال لەمەوبەر لەمانطەدا، ضەکی کۆکۆز لە دژی کورد بەکارهێنرا و جیھانییش بەس سەبیرکرد. ئێستا خەلک وەک رێوشووبێکی خۆئارێزی ئیشەوخت بریاران داوە لە شارە طەورەکان بھێنە دەروە ضونکە تەنانەت ئێستاش ئامرازی خۆئاراستمان نیە لە ضەکی کیمیاوی. هیوادارین، سەدام هەلی بۆ هەلنەکەوێت کە دژی هیض شتێک بەکاربھێنێت.

تا ئێستا ئاسایشی هەریمەکە بە تەواوی کۆنترۆلکراوە. لە هەولێر، شارێکە کە نزیکە بەک ملیۆن کەسی تێدا، نزیکە لە سەدا 40 ی دانیشتوانەکی شاریان جێھێشتووە. بەلام تەنھایەکی دزییش تۆمار نەکراوە لەو 24 کادێری رابردودا، بەطوێرە بەرێوێرێ ئۆلیس، کە هاوێرێکی خۆمە. سەرەرای ترس و شترزەبی لەوێ کە ضی رویدات لە ضەند کادێر و رۆژانی داھاتودا، بەلام سۆلکردنەکی بێ بەرنامە نەبو. کوردی عێراق شارەزان لەم جۆرە بابەتەدا. کەس نیە لە تەمەنی من و طەورەتر کە بەلایەنی کەمەو جارێک مائەکە ی جێنەهێشتبێت.

کۆرەوێکە 1991 م لەبیرە لە دواي جەنطی کۆویت. رێک لەم کاتێ سالدابوو - دوانزە سال لەمەوبەر. بەلام دەلێی دوتبێت! ئەوکات سەلت بوم و دوو سال بوو کۆلێجی ئێرشکیم تەواوکردبو. کوردەکان بەرەو سنورەکان رایاندەکرد و هێزەکانی سەدام و هێلێکۆشترەکان بەدوایانەو بون، کە ئێمە لەو بروایەدا برونای سەوزیان لە ئەمریکاو وەرطرتبو. سنووری تورکیا و ئێران داخراون و دوو ملیۆن کەس لە سفر سنورەکان ضاوورێیان دەکرد. من دمارەکان طەورە ناکەم، ئەوانێ دمارێ کەمتریان داوە کە میان خەملاندووە لە بقر ئەوێ دمارە راستیەکی خەجالەتەرە بۆ ئەوانێ بەرترسار بون.

باوکم و دایکم، خوشکەکانم، برا و کەسوکارەکم هەمویان لەناو ئەو دو ملیۆنەدا بون. مندال و خەلکێ بەتەمەنم دەبێنی کە بە هۆی سکضون و کەمخۆراکیەو لەبەرضاموم دەمردن. وەک دکتۆرێکی دلطەرمی تازە دەرضوو هیضم بۆ نەکرا. لەبیری ضارەکردنی خەلک یارمەتی ناشتیمان دا.

ئەمرۆ بارودۆخەکی جیاوازی. لەبەر ئاراستمان بەهۆی ئەو "ناوێ ئارامی" کە لەو دە سالی رابردودا لە لابەن بقرتانی و ولایەتە

یە کەمەرتووەکان دامەزراوە، کوردەکان ناوێکی خۆیان ئاوەدان کردۆتەو. نزیکی نیوێ ئێ و 4000 توندە ئێ کە لێ 1980 کاندایە رووخێرا بوون ئاوەدانکراوەتەو و خەلکێکی تەروەتەو بۆ. ئێ و 2000 دێیە قوولاییەکی ستراتیجی باشە بۆ ئاشەکشی ئێ تەرەقەت. کاتیکی ئیویست بوو. بێ بێرکردنەو لێ ئێمونی 1991، کوردەکان بێراریان داوە بمرن باشترە لێوێ بەرەو تورکیا و ئێران بێرۆن.

دوای دێیەکی لێ خۆبێرێوە بێرۆن، کوردەکان زیاتر رێکخراو باشتر ئامادەن. ئێمێرۆ ولایەتە یە کەمەرتووەکان و کورد هابەرەوێوە نێدین - طوێرینی رێم لێ بەغداد، ئێیەوانە ئێ و ئامانجانی کێ تێدەوو لێ 1991 دا هەیان بووێت. لێو کاتەدا کێ هەمو دێلەتەکانی دراوسێ بێ کۆتێشەو، کێ زۆرێ بێکەکانی ئێمێرکی لێیە، رایانلەیان دێو کێ هێرەکانیان لێ شێردا بەشدارێ ناکەن، کوردەکان بەشدارێ بێ دێگەن و ئامادەن لێ بەرەکانی ئێشەوێدا بێ.

صێرۆک و دێعایەکانی جێنط خێرکێن دێلەتە لێمان لێ لایەنی عێراقیەو. بێلویە ئێ بێکێ لێو صێرۆکانە ئیاوێکی داماو لێ خۆشیدا دێستیکردوێ بێ هابەرکردن کاتیکی کۆمەلێکی سێرباری عێراقی بێیوێ لێ جلی ئێمێرکیدا - ئێ و ئلانی کێ صێرۆکە دێلێت حکومەتی عێراقی بێ کاریدینی بۆ سێرلێتیکدانی هێرە ئێمێرکیەکان. کابرا وایزانوێ ئێمێرکیەکان تەشتون. هاباری بۆ سێرۆک بۆش کردوێ. بێلام "ئێمێرکیەکان" تاردی کۆماری بون و تارتویانە.

عەلی سندی، دێرضوی قوتابخانە ئێ کێنەدی هارظارە بۆ حکومەت، ئێشکێکی کوردە و ئێشتر جێطری وێزیری تەندروستی بوێ لێ حکومەتی کوردیدا.

Location: [Turkey](#)
[Iraqi Kurdistan](#)
[Iran](#)

Source URL: <https://iwpr.net/ku/global-voices/l-dw-stknd-kwrkn-l-brkny-thyashw-dkshyanw>